

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Šiaulių universiteto
***GAMTINĖ REKREACIJA* STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovas: prof. dr. Sergej Olenin

Grupės nariai: prof. dr. Vida Mildažienė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Gamtinė rekreacija
Studijų sritis	Biomedicinos mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Biologija (C100)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Biologijos magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	5
2.3. Personalias	6
2.4. Materialieji ištekliai.....	7
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	8
2.6. Programos vadyba	8
III. REKOMENDACIJOS	9
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	11

I. IŽANGA

Studijų kokybės vertinimo centro sudaryta ekspertų grupė atliko Šiaulių universiteto (toliau – ŠU) ir Daugpilio universiteto (Latvija) (toliau – DU) ketinamos vykdyti jungtinės universitetinių studijų antrosios pakopos studijų programos *Gamtinė rekreacija* (toliau – Programa) išorinį vertinimą. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant studijų programą buvo remtasi:

- ketinamos vykdyti studijų programos *Gamtinė rekreacija* aprašu ir jo priedais;
- vizito į ŠU, vykusio 2014 m. gruodžio 11 d., metu gauta informacija;
- studijas reglamentuojančiais teisės aktais ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais;
- studijų programos aprašo papildymais, padarytais atsižvelgiant į Programos vertinimo išvadų projekte pateiktas rekomendacijas.

Ekspertų grupė parengė ir teikia šias Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Studijų programos tikslai suformuluoti pakankamai išsamiai ir aiškiai. Studijų programa kelia tris tikslus, nurodančius svarbiausius įgūdžius ir žinias, kuriuos įgis *Gamtinės rekreacijos* magistro studijų programos studentai:

- „Sudaryti sąlygas studentui formuoti naujausių žinių biologijoje ir rekreacijoje ekspertinio vertinimo ir taikymo įgūdžius, kūrybiškai derinant šių sričių teorines žinias ir mokslinių tyrimų rezultatus profesinės veikloje.
- Plėtoti studijuojančiųjų asmenų kompetenciją organizuoti ir vykdyti veiklą, pagrįstą savarankiškais taikomojo pobūdžio biologinės įvairovės tyrimais, atliktais gamtinėse ir antropogeninėse sistemose bei diegti inovacijas vadovaujant rekreacinei veiklai.
- Skatinti studentų kūrybiškumą ir sisteminių mąstymą veikti esant sunkiai prognozuojamiems aplinkos pokyčiams, kai būtini gebėjimai priimti naujus, darnius biologinių išteklių ir žmonių rekreacinių poreikių tenkinimui reikalingus ir socialiai atsakingus sprendimus, vertinti jų alternatyvas bei galimas socialines, etines ir moralines veiklos pasekmes“.

Programoje apibrėžta 11 studijų programos rezultatų, nusakančių žinias ir jų taikymą, gebėjimus vykdyti tyrimus, specialiuosius gebėjimus, socialinius gebėjimus, asmeninius gebėjimus, ir nurodytos jų sąsajos su studijų dalykais (Programos aprašas, 1 lentelė, 3-4 psl.). Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka studijų rūšį, pakopą ir septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygmenį.

Parengta studijų programa potencialiai gali užpildyti dar ne pilnai realizuotą nišą: ruošti specialistus, gebančius padėti vietos gyventojams laikytis saugomose teritorijose taikomų specialiųjų teisės aktų reikalavimų, ugdyti vietos gyventojų, parko lankytojų ir kitų suinteresuotų asmenų vertybinį parko tikslų supratimą. Panašaus pobūdžio studijų programos dar nėra vykdomos Lietuvos universitetuose, tačiau jos yra siūlomos užsienyje, pvz.: „*Natural Resource Recreation*“ (Mičigano valstybinis universitetas, JAV), „*Master of Environmental Studies in Nature-Based Recreation and Tourism*“ (Lakehead universitetas, Kanada). Vizito metu buvo gauta papildoma informacija apie galimybę kelti Programos dėstytojų kvalifikaciją, bendradarbiaujant su panašią programą ir patirties turinčiu Suomijos Jyväskylä universitetu.

Ekspertų manymu, visuomenės (studentų, absolventų, potencialių darbdavių) nuomonės tyrimas, kuris buvo atliktas prieš pradėdant rengti Programą, yra labai bendro pobūdžio ir turėtų būti labiau susijęs su šia konkrečia studijų programa. Poreikio pagrindimui pateikto tyrimo analizės rezultatai nėra įtikinami (teigiama kad „net“ 22 proc. darbdavių respondentų įdarbintų tokius specialistus, nors tokius duomenis labiau galima būtų vertinti kaip „tik“). Sprendžiant iš apklaustų darbdavių atsakymų („neįsivaizduoju kas tai per specialybė“), jiems pateiktos tyrimų anketos preambulės informacija nebuvo pakankamai aiški.

Programos vertinimo išvadų projekte ekspertai atkreipė dėmesį, kad Programos apraše Programą baigusiujų asmenų įsidarbinimo pagal specialybę galimybės (Lietuvoje, Latvijoje ir kitur) nepakankamai atskleistos. Ekspertai pasigedo Aplinkos ministerijai pavaldžios Saugomų teritorijų tarnybos nuomonės, duomenų apie tokios studijų programos poreikį Latvijoje. Todėl buvo rekomenduota Programos apraše geriau išryškinti studijų programos absolventų darbinės veiklos galimybes. Vizito metu bendraujant su socialiniais partneriais studijų programos poreikis buvo atskleistas daug akivaizdžiau, nei Programos apraše, pvz., buvo įvardinta, su kokiomis darbuotojų kvalifikacijos problemomis susiduria regioniniai parkai, kuriuose tik prieš du metus įvesta nauja reindžerių pareigybė, kiek saugomų teritorijų institucijose yra informacijos centrų ar gamtos mokyklų, kuriems būtini kvalifikuoti specialistai. Atsižvelgdami į ekspertų rekomendaciją, Programos rengėjai pakoregavo ir papildė Programos poreikio pagrindimą, konkrečiau apibūdino rengiamų specialistų įsidarbinimo galimybes, jų paklausą Lietuvoje ir pateikė informaciją apie analogiškų studijų programų buvimą užsienio šalyse.

Atsižvelgiant į tai, kad tokios kvalifikacijos specialistai nerengiami kaimyninėse šalyse - Baltarusijoje, Ukrainoje, Rusijoje ir t.t, o Latvijoje yra daug rusakalbių, ekspertų nuomone, vertėtų numatyti ir Programos dėstymo rusų kalba galimybes. Atsižvelgdami į ekspertų rekomendaciją, Programos rengėjai numatė ištirti Programos vykdymo rusų kalba poreikį.

Programos apraše gerai išryškintas Programos tarptautiškumas. Paminėtina, kad Programos rengėjai atsižvelgė į Europos aukštojo mokslo erdvės bei mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros tendencijas bei kvalifikacinį laipsnį suteikiančioms universitetinių studijų programoms keliamus reikalavimus: Dublino aprašus (2004), Bergeno (2005), Londono (2007) ir Liuvono (2009) komunikato nuostatus. Taip pat, rengiant jungtinę programą atsižvelgta į Lisabonos Konvencijos Komiteto rekomendaciją dėl jungtinių laipsnių (2004), į Europos Komisijos 2013 07 11 komunikatą „Europos aukštasis mokslas pasaulyje“, kuriame aktualizuotas aukštojo mokslo internacionalizavimas nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, bei kitus ES ir Lietuvos dokumentus.

Studijų programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija tarpusavyje yra suderinti.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

- Siūloma studijų programa potencialiai gali užpildyti dar ne pilnai realizuotą nišą.
- Programos poreikis pakankamai gerai pristatytas patikslintame Programos apraše.

2.2. Programos sandara

Studijų programos sandara atitinka 2010 m. birželio 3 d. ŠMM ministro įsakymu Nr. V-826 nustatytus magistrantūros studijų programų bendruosius reikalavimus bei kitus norminius teisės aktus, kurių sąrašas pateiktas Programos apraše.

Programos apimtis – 120 kreditų (4 semestrai), iš kurių 30 kreditų skirta Magistro baigiamajam darbui. 25 proc. Programos apimties sudaro dalykai ar jų dalys, kuriuos ŠU studentai studijuos išvykę į Daugpilio universitetą. Dalykų turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą. Programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti.

Programos rengėjai atsižvelgė į ekspertų rekomendacijas ir iš esmės pakoregavo studijų dalykų (*Gamtos panaudojimo ir apsaugos teisė, Šiuolaikinės biologijos mokslo problemos, Žmogiškieji gamtinės rekreacijos aspektai, Rekreacinė ekologija, Ekonominė biologija, Gamtos perteikimas ir demonstravimas, Lauko tyrimų metodika. Praktika, Gamtotvarka, Gamtinis švietimas*) apimtį ir turinį, pataisė dalykų anotacijas, į rekomenduojamos literatūros sąrašus įtraukė šiuolaikinius tarptautinius šaltinius, nurodė naujus elektroninės informacijos šaltinius. Dalykų aprašai parengti tvarkingai, pagal vieningą formą: išskirti dalykų tikslai, suformuluoti numatomi studijų rezultatai, įvardinti studijų ir studentų pasiekimų vertinimo metodai.

Vertinant studijų programos dalykų aprašus pažymėtina, jog studijų tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra teisingai suformuluoti, orientuoti į studentų pasiekimus bei atitinka ECTS vadove (2009) pateiktas studijų rezultatų formulavimo metodines rekomendacijas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

- Programa yra pakankamai unikali Lietuvoje, derina dalykus iš įvairių mokslo sričių; jos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti.
- Kai kurie nauji dalykai, pvz. „Gamtos perteikimas ir demonstravimas“, gali būti dėstomi pagal mainų programas ir kituose universitetuose.

2.3. Personalas

Numatomas pasitelkti personalas tenkina magistrantūros studijų programų bendruosius reikalavimus. Taip pat dėstytojų struktūra pagal kvalifikaciją tenkina Latvijos Respublikos Aukštojo mokslo įstatymo reikalavimą, nes visi studijų programos dėstytojai yra mokslo daktarai.

Dėstytojų kvalifikacija yra tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti: pagal mokslinės veiklos kryptis 86% dėstytojų yra biologijos bei ekologijos ir aplinkotyros specialistai. Iš 14 jungtinės programos dėstytojų vienas yra habilituotas daktaras, 6 docentai (iš jų 3 dirbs Šiaulių universitete, 3 – Daugpilio universitete), 4 profesoriai (2 – Šiaulių, 2 – Daugpilio universitete). Visi numatyti Programos teorinių dalykų dėstytojai atlieka mokslinius tyrimus, publikuoja mokslinius straipsnius šalies ir užsienio mokslo leidiniuose, pristato rezultatus mokslinėse konferencijose savo šalyse ir užsienyje. Dalis būsimų Programos dėstytojų dirba mokslinių tyrimų įstaigose. Numatomų dėstytojų skaičius (14 dėstytojų) yra pakankamas numatomiems studijų rezultatams pasiekti. Vertinant informaciją, nurodytą Programoje dirbsiančių dėstytojų gyvenimo aprašymuose, dėstytojų anglų kalbos įgūdžiai atitinka Jungtinių studijų programų bendruosius reikalavimus (2014-02-03 Nr. V-65). Visų dėstytojų anglų kalbos įgūdžiai yra B2 (savarankiškas vartotojas) ir aukštesnio (geras vartotojas) lygmens.

Programoje dirbsiančių dėstytojų mokslinės produkcijos rodikliai tenkina minimalius reikalavimus, tačiau labai negausu publikacijų, išspausdintų prestižiniuose periodiniuose leidiniuose, įrašytuose į Mokslinės informacijos instituto pagrindinių žurnalų sąrašą (ISI WOS). Vizito metu, ekspertams paprašius, buvo pateikta informacija apie Programoje dalyvaujančių dėstytojų mokslinį produktyvumą, įvertintą pagal *h*-indeksą, išskaičiuotą remiantis straipsnių, atspausdintų Mokslinės informacijos instituto pagrindinio sąrašo žurnaluose (ISI WOS), cituojamumu. Paaiškėjo, kad tik dviejų ŠU dėstytojų *h*-indeksas yra 5 (tai reiškia, kad mokslininkai turi po 5 ISI WOS publikacijas, kurių kiekviena buvo bent 5 kartus pacituota). Aukščiausias Latvijos partnerių *h*-indeksas yra 2. Net penkių dėstytojų *h*-indeksas buvo 1, o keturių - 0 (tiesa, du iš pastarųjų yra socialinių ir humanitarinių mokslų atstovai). Sprendžiant pagal pateiktus duomenis apie reikšmingiausius mokslinius darbus, nei vienas iš dėstytojų nepaskelbė 5 ISI WOS straipsnių per pastaruosius 5 metus. Tai kelia abejonių, ar studijų programai bus užtikrintas pakankamas finansavimas ateityje, nes iki šiol valstybes finansuojamos vietos universitetams yra skiriamos pagal mokslinio rodiklius.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

- Lietuvos ir Latvijos dėstytojų patirtis, profesinės žinios ir mokslinė veikla papildo vienas kitą ir sudaro prielaidas sėkmingai įgyvendinti studijų programą.
- Programos dėstytojų mokslinis produktyvumas, vertinant h-indeksą, yra gana žemas.

2.4. Materialieji ištekliai

ŠU Technologijos ir gamtos fakultetas, kuriame bus vykdoma Programa, turi pakankamai gerai įrengtas auditorijas ir laboratorijas. Vizito metu paaiškėjo, kad visai neseniai dėl padalinių sujungimo studijų programą vykdanči katedra perkelta į kitas patalpas. Jose Programai įgyvendinti ŠU numatytos 4 auditorijos, tačiau jos pritaikytos nedideliems studentų srautams (dvi 14 vietų, kitos 24 ir 30 vietų), DU – tik 3 auditorijos, pritaikytos nedideliems studentų srautams (dvi 16 vietų, viena 25 vietų). Grupinių užduočių įgyvendinimui planuojama naudoti ir Šiaulių universiteto bibliotekos grupinio darbo bei seminaro kambarius (10–18 darbo vietų). Vizito metu buvo įsitikinta, kad tai yra pakankamai geras auditorijų ir vietų skaičiaus rezervas realizuoti jungtinei studijų programai. Nurodoma, kad ŠU auditorijose yra po 1 kompiuterį, DU tik viena iš 3 auditorijų aprūpinta kompiuteriu. Vizito metu buvo galima matyti, kad įranga studijų programos paskaitoms numatytose auditorijose šiuo metu nėra patogi naudotis dėstytojams ir studentams – nėra stacionarios multimedijos, auditorijose naudojamos seno tipo lentos.

Programos praktinės dalies įgyvendinimui ŠU numatoma naudoti 7 laboratorijas, DU – 10 laboratorijų. Jos visos yra pakankamai gerai aprūpintos studijų procesui vykdyti reikalingais materialiaisiais ištekliais – nauja gana nesudėtinga tyrimų įranga, programine įranga. Numatoma dalį praktinių studijų vykdyti gamtinėse-rekreacinėse ir urbanizuotose teritorijose, todėl Programos apraše pateikta pakankamai išsami informacija apie Programos praktikos bazę, kurios kokybė nekelia abejonių.

Metodinę studijų bazę taip pat sudaro ŠU ir DU Lietuvos ir tarptautinės mokslinės literatūros studijų programos tematika ištekliais, kurie yra kaupiami už studijų programą atsakinguose padaliniuose ir universitetų bibliotekose. ŠU ir DU bibliotekos turi labai gerus, pakankamai didelius ir studentams prieinamus metodinius resursus. ŠU bibliotekos fonduose yra daugiau nei 460 100 knygų ir serijinių leidinių, prenumeruojami 151 periodiniai leidiniai, 39 mokslinės informacijos duomenų bazės lietuvių ir užsienio kalbomis, sudarytos galimybės užsisakyti leidinius iš kitų Lietuvos ar užsienio bibliotekų. Svarbu tai, kad ŠU bibliotekoje prieinami ir įvairūs normatyviniai dokumentai (virš 2500 vnt.) – standartai (LST, LST EN, LST ISO, GOST), aplinkos apsaugos normatyviniai dokumentai (LAND), taisyklės, rekomendacijos, higienos normos, patentų aprašymai (virš 30134 vnt.) bei kiti leidiniai. ŠU biblioteka suteikia puikias galimybes dėstytojams naudotis naujausia moksline periodika ir elektroninėmis knygomis įvairiomis temomis, tarp jų ir tiesiogiai susijusiomis su „Gamtinės rekreacijos“ studijų programos dalykais. Bibliotekoje įrengtos patalpos individualiam ir grupiniam darbui sudaro labai geras sąlygas dėstytojams rengti paskaitas, studentams – kursinius ir baigiamuosius darbus, organizuoti diskusijas ir seminarus. Panaši, Programos įgyvendinimui palanki situacija yra ir DU. Kita vertus, vizito metu buvo paminėtas ir kai kurių Programai reikalingų vadovėlių trūkumas, todėl ekspertai siūlytų aktyviau naudotis ŠU bibliotekos elektroniniais informacijos šaltiniais.

Programos įgyvendinimo požiūriu svarbu ir tai, kad ŠU ir DU gali apgyvendinti visus pageidaujančius studentus, atvykstančius studijuoti iš kitų miestų ar valstybių, bendrabučiuose.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

- ŠU ir DU turimi materialiniai ištekliai yra pakankami Programai įgyvendinti, tačiau Programai skiriamų auditorijų skaičius ir dydis yra minimalus, be to, jos turėtų būti geriau aprūpintos šiuolaikine įranga paskaitoms skaityti. Gali pritrūkti bendrųjų vadovėlių kai kuriems kursams, bet tai visų Lietuvos aukštųjų mokyklų problema.

- Jungtinės programos stiprybė yra dviejų universitetų materialinių išteklių apjungimo privalumai. Labai gera ŠU bibliotekos ir ŠU nuotolinių studijų centro infrastruktūra sudaro papildomą rezervą, įgalinantį sėkmingai išspręsti problemas, galinčias kilti dėl auditorijų ir jų įrangos trūkumo.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studentų priėmimo į Programą tvarka atitinka LR teisės aktus, reglamentuojančius priėmimą į universitetą ir studijų organizavimą Lietuvos aukštosiose mokyklose, taip pat priėmimo į ŠU bendrąsias nuostatas. Planuojama formuoti mažas 8–15 studentų grupes. Priėmimo į studijas reikalavimai yra pagrįsti, pvz., jungtinei programai nustatytas gerų anglų kalbos įgūdžių reikalavimas (ne žemesnis nei B2 lygis), numatoma galimybė papildomųjų studijų metu privalomai išlaikyti trūkstamus dalykus (Programos aprašo 5 lentelė).

Studijų metu numatyta taikyti didelę studijų metodų ir formų įvairovę (teoriniai metodai, savarankiškas darbas, praktiniai metodai – darbas laboratorijose ir lauko tyrimų praktikos, išvykos ir kt.) ir lanksčią studijų tvarkaraščio planavimo sistemą. Parinkti studijų metodai yra tinkami numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Studijų programos vertinimo būdai ir vertinimo kriterijai iš esmės yra suderinti su studijų programos tikslais ir numatomais studijų rezultatais. Studijuojančiųjų Programoje studijų rezultatai vertinami pagal 10 balų vertinimo sistemą. Studentų pasiekimų vertinimui skirtos užduotys susietos su dalyko rezultatais, studijų metodais ir studijų procesu. Jos turi aiškius vertinimo kriterijus ir yra skirtos skatinti besimokančiuosius įsivertinti konkrečius pasiekimus, gebėjimus. Šiaulių universitete yra taikoma kaupiamojo studijų vertinimo sistema dalyko vertinimui, tačiau santykinės svarbos nustatymo kriterijai nėra labai aiškūs.

Programos apraše ekspertai pasigedo informacijos apie galimybę išvykti studijuoti į užsienį pagal „Erasmus plus“ ir kitas tarptautines mainų programas, trūksta ir konkretesnės informacijos atvykstančiųjų pagal tokias programas įsijungimo į „Gamtinės rekreacijos“ studijų programą galimybes.

Atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas papildytame Programos apraše konkrečiau pateikta informacija apie studijų eigą (perkeliant informaciją iš jungtinės programos vykdymo sutarties), aiškiau pateikta informacija apie ŠU ir DU studijų rezultatų vertinimo atitikimą, paaiškinta, kad studijų programos apimties pasiskirstymą tarp ŠU ir DU lemia Lietuvos ir Latvijos įstatyminių aktų nustatyti studentų fizinio judumo pagrindu atliekamos minimalios studijų programos dalies skirtumai (Lietuvoje turi būti vykdoma ne mažiau kaip 25 procentai studijų programos apimties, Latvijoje – ne mažiau kaip 12 kreditų studijų programos apimties).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

- Stiprybės – parinkti studijų metodai yra tinkami planuojamiems studijų rezultatams pasiekti. Studijų programos vertinimo būdai ir vertinimo kriterijai iš esmės yra suderinti su studijų programos tikslais ir numatomais studijų rezultatais.
- Silpnybės – neaišku, kodėl priėmimas į studijas DU vyks kasmet, o į ŠU – kas antrais metais (sutartis). Vizito metu buvo išsiaiškinta, kad tai pagrįsta tik nuogaistavimais dėl galimo nedidelio Programos populiarumo tarp stojančiųjų.

2.6. Programos vadyba

Studijų programos kokybės vadyba ir kokybės vertinimas yra reglamentuojamas ŠU ir DU Studijų tvarkos aprašų ir yra užtikrinamas egzistuojančių šiuose universitetuose vidinės kokybės užtikrinimo sistemų. ŠU Studijų programos vykdymas ir organizavimas užtikrinamas lygmenimis, būdingais visiems Lietuvos universitetams. ŠU studijų kokybės valdymo ir sprendimų priėmimo struktūrą sudaro keturi lygmenys: 1) universiteto lygmuo – Strateginio ir

kokybės valdymo tarnyba; 2) fakultetų lygmuo – dekanas, studijų programos vertinimo komitetas ir studijų programos komitetas, kuriam vadovauja studijų programos komiteto pirmininkas; 3) katedros lygmuo; 4) dėstytojo lygmuo. Jungtinės studijų programos atveju į vadybinę kokybės užtikrinimo sistemą papildomai įeina studijų programos koordinatorius (ar kuratorius?)/direktorius. Šie lygmenys yra detaliam pateikti Programos apraše, aiškiai nurodytos studijų programos komiteto, jo pirmininko ir koordinatorių funkcijos. Jungtinės programos vykdymo sutartyje nurodoma, kokių principu iš partnerių dėstytojų sudaromas studijų programos komitetas. Taigi, galima teigti, kad atsakomybė už Programos įgyvendinimą, priežiūrą ir sprendimų priėmimą paskirstyta aiškiai.

Atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas papildytame Programos apraše geriau detalizuotos planuojamos studentų grįžtamojo ryšio užtikrinimo priemonės. Aprašas papildytas išplėstiniu studijų programos komiteto ir Programos koordinatoriaus veiklos apibūdinimu. Vizito metu paaiškėjo, jog į Programos rengimo procesą socialiniai partneriai buvo įtraukti, tačiau pokalbio metu paaiškėjo, kad jie pageidautų, jog formuojant Programos praktinės dalies užduotis būtų labiau atsižvelgiama į socialinių partnerių poreikius.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

- Stiprybė yra tai, kad studijų programos kokybės vadyba grindžiama universitetuose jau egzistuojančiomis ir veikiančiomis vidinės kokybės užtikrinimo sistemomis.
- Silpnybė – įgyvendinant Programos vadybines veiklas, reiktų užtikrinti tampresnius ryšius su socialiniais partneriais.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias Programos rengėjai turėtų atsižvelgti per 10 d.d. nuo Programos vertinimo išvadų projekto gavimo dienos:

- I. Programos apraše reiktų įtikinamiau pateikti studijos programos poreikio pagrindimą ir absolventų karjeros galimybes. Programos rengėjai turi stiprius socialinius partnerius, su kuriais diskutuojant paaiškėjo, kad Programos poreikis yra realus ir gali būti pagrįstas daug geriau, nei pateiktame apraše. **(Atsižvelgta)**
- II. Reikia tobulinti studijų programos sandarą, atsižvelgiant į nurodytas silpnības. Ne visi dalykų aprašai yra parengti gerai. Reiktų užtikrinti geresnę kai kurių dalykų anotacijų kokybę, dalykų turinio atitikimą jų pavadinimams, išvengti temų persidengimo ar pasikartojimo, įtraukti trūkstamas temas. Iš rekomenduojamos literatūros sąrašų reiktų pašalinti su dalykų tematika nesusijusius šaltinius, siūlyti daugiau naujų ir tarptautinių informacijos šaltinių, intensyviau naudoti ŠU bibliotekos suteikiamas galimybes **(Atsižvelgta)**
- III. Geriau suderinti studijų programos aprašą su jungtinės veiklos sutarties tekstu. **(Atsižvelgta)**
- IV. Programos rengėjai neturėtų apriboti studijų programos turinio ir veiklų tik artimiausiu regionu. Tai be pagrindo mažina Programos populiarumo visoje Lietuvos teritorijoje galimybes. Atsižvelgiant į tai, kad tokios kvalifikacijos specialistai nerengiami kaimyninėse šalyse - Baltarusijoje, Ukrainoje, Rusijoje ir t.t, o Latvijoje yra daug rusakalbių, reiktų numatyti ir Programos dėstymo rusų kalba galimybes **(Atsižvelgta iš dalies - dėl rusakalbių mokymo galimybes)**

Vertinant pagal ekspertų rekomendacijas, pateiktas Programos vertinimo išvadų projekte, pakoreguotą Programos aprašą, galima teigti, kad į ekspertų rekomendacijas programos rengėjai atsižvelgė ir tinkamai papildė Programos aprašo tekstą.

Rekomendacijos, į kurias Programos rengėjai turėtų atsižvelgti Programos vykdymo eigoje:

- V. Vertėtų planuoti studentų priėmimą Lietuvoje kasmet, tačiau universiteto administracija turėtų užtikrinti tinkamą Programos marketingą.
- VI. Magistrantūros studijų programų kokybei užtikrinti yra labai svarbu dėstytojų mokslinių pasiekimų vertinimo kriterijai, į kuriuos atsižvelgiant, abiejų universitetų dėstytojai vos užtikrina minimalius reikalavimus. Todėl tiek ŠU, tiek DU administracijoms rekomenduojama skubiai sukurti veiksmingą dėstytojų mokslinės veiklos skatinimo sistemą, tobulinti sąlygas mokslinės – eksperimentinės veiklos plėtrai.
- VII. Rekomenduojama vystyti ryšius su studijų programos socialiniais partneriais, nes jų atstovaujamos institucijos bus tiesiogiai įtraukiamos į studijų procesą, jų aplinkoje bus vykdomos studijos, jose studentai atliks praktikas.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Šiaulių universiteto ketinama vykdyti jungtinė studijų programa *Gamtinė rekreacija* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	3
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	4
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: prof. habil. dr. Sergej Olenin

Grupės nariai: prof. dr. Vida Mildažienė